

ДОНБАСЬКА ДЕРЖАВНА МАШИНОБУДІВНА АКАДЕМІЯ
Факультет економіки та менеджменту
Кафедра філософії та соціально-політичних наук

Затверджую:
Декан факультету

проф. Є. В. Мироненко / /
«__3__» ____09____2024_р.

Розглянуто і схвалено
на засіданні кафедри філософії та СПН
Протокол №1 від 3.09.2024р.

В. о. завідувача кафедри

доц. О.П. Кваша / /

Робоча програма навчальної дисципліни
«Психологія спілкування»»

Розробник: Л.О. Бившева, канд. ек. наук

Краматорськ – Тернопіль 2024

I. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Показники		Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
денна на базі ПЗСО	денна на базі ОКР «Молодший бакалавр»		денна на базі ПЗСО	денна на базі ОКР «Молодший бакалавр»
Кількість кредитів		ОПП (ОНП) «Політологія»	Вибіркова	
3				
Загальна кількість годин				
90				
Модулів – 1		Професійна кваліфікація: бакалавр політології	Рік підготовки	
Змістових модулів – 1			4	
Індивідуальне науково-дослідне завдання			Семестр	
_____			2	
(назва)			Лекції	
Тижневих годин для <u>денної</u> форми навчання: аудиторних 4 / самостійної роботи студента 7 /		Освітньо-кваліфікаційний рівень: перший (бакалаврський)	15	
			Практичні/Лабораторні	
			30	/
			Самостійна робота	
			45	
			Вид контролю	
			зілік	

II ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

2.1 Вивчення курсу «Психологія спілкування» формує у студентів систему логічно завершених базових знань про політику, адекватних їм умінь та навичок.

2.2. **Мета дисципліни** – формування компетентностей щодо розкриття психологічних аспектів взаємин, котрі функціонують у процесі міжособистісної і міжгрупової взаємодії людей, залучених у процес спілкування

2.3.Завдання дисципліни:

- визначати специфіку політики як сфери суспільного життя;
- сформувати у студентів розуміння понятійно-категоріального апарату та методології психологічної науки;
- навчити студентів характеризувати основні види спілкування;
- допомогти оволодіти колом проблем, що відносяться до проблем психології спілкування;
- навчити застосовувати на практиці теоретичні положення даного курсу.

2.1 Мова викладання: українська

2.2 **Міждисциплінарні зв'язки:** Зміст навчальної дисципліни ґрунтується на основі засвоєння таких навчальних дисциплін, як «Історія зарубіжних політичних вчень», «Філософія»

III ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

При викладанні навчальної дисципліни «Загальна теорія політики» увага приділяється оволодінню здобувачами такими загальними та фаховими (спеціальними) компетентностями, як:

- здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у політичній сфері, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, із застосуванням теорій та методів політичної науки (ІК);
- здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (ЗК04);
- здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. (ЗК07);

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен продемонструвати достатній рівень сформованості наступних програмних результатів навчання:

- Мати навички професійної комунікації (РН04);

Здобувачі вищої освіти, вивчаючи навчальну дисципліну, опановують систему знань і навичок, що дозволяють сформувати такі спеціальні результати:

у когнітивній сфері:

здобувач здатний продемонструвати знання і розуміння об'єкту та предмету психології спілкування; здатний продемонструвати знання і розуміння основних психологічних понять з спілкування.

в афективній сфері:

здобувач здатний критично осмислювати матеріал; аргументувати власну позицію й оцінити аргументованість вимог та дискутувати у професійному середовищі, здобувач здатний співпрацювати із іншими здобувачами та викладачем в процесі обговорення проблемних моментів на лекційних та практичних заняттях, ініціювати і брати участь у дискусії, розділяти цінності колективної та наукової етики, аналізувати, оцінювати і прогнозувати політичні і соціальні події,

у психомоторній сфері:

здобувач здатний застосувати на практиці наявні психологічні концепції, здатний виводити можливі наслідки з наявних політичних засад, вміти практично застосувати свої знання про психологію та логічно викласти свої міркування, вміти швидко оцінити політичну ситуацію та запропонувати свій аналіз цієї ситуації, здатний брати участь в інтелектуальних дискусіях, використовувати ввічливі форми звернення до опонента, концентруватися на значущих складових судження, не переходячи на особистості, здатний презентувати результати проведених політологічних досліджень та здійсненої самостійної роботи у вигляді доповідей, повідомлень, есе, презентацій, конспектів, мати навички використання інформаційних і комунікаційних технологій, здатний самостійно здійснювати пошук, систематизацію, викладення літературного матеріалу, здійснювати аналіз та інтерпретацію гуманітарного тексту.

IV ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовний модуль I. Основи психології спілкування

Тема 1. Предмет, завдання і методи психології спілкування

- 1.1 Особливості психології спілкування як науки.
- 1.2. Проблема предмета психології спілкування, етапи історії психології спілкування.
- 1.4 Основні форми і прояви психіки людини.
- 1.5 Методи психології.

Тема 2. Психічні процеси людини

- 2.1 Увага і його фізіологічні основи. Види уваги. Властивості.
- 2.2 Відчуття. Пороги чутливості. Закон Вебера-Фехнера.
- 2.3 Сприйняття і представлення.
- 2.4 Пам'ять.
- 2.5 Мислення і мова. Уява.

Тема 3. Мова та мовлення

- 3.1 Поняття мови та мовлення
- 3.2. Розвиток мовлення
- 3.3. Функції мовлення

Тема 4. Емоційна сфера особистості

- 4.1. Людські емоції і особливості їх проявів.
- 4.2. Вищі почуття.
- 4.3 Розпізнавання емоцій за виразом обличчя

Тема 5. Психологія груп

- 5.1. Види груп та їх функції.
- 5.2. Розмір групи і її структура.
- 5.3. Соціально - психологічний клімат в групі.

Тема 6. Міжособистісні конфліктні ситуації та їх подолання

- 6.1 Основні типи міжособистісних конфліктів і їх розвиток.
- 6.2 Способи вирішення міжособистісних конфліктних ситуацій
- 6.3 Розвиток навичок ефективної взаємодії в складних ситуаціях людських відносин.

Тема 7. Соціально-психологічні основи спілкування

- 7.1 Спілкування-основа міжособистісних відносин
- 7.2 Спілкування як обмін інформацією

4.1.Розподіл обсягу дисципліни за видами навчальних занять та темами

	Назва теми	Обсяг у годинах
1	2	3
1	Тема 1. Предмет, завдання і методи психології	3
2	Тема 2. Психічні процеси людини	2
3	Тема 3. Мова та мовлення	2
4	Тема 4. Емоційна сфера особистості	2
5	Тема 5. Характеристика особистості	2
6	Тема 6. Міжособистісні конфліктні ситуації та їх подолання	2
7	Тема 7. Соціально-психологічні основи спілкування	2
Усього		15

5.1 Тематика семінарських занять

№ з/п	Тема заняття
1	Принципи і методи дослідження сучасної психології.
2	Вплив спілкування на розвиток особистості
3	Спілкування і характер
4	Лідерство та спілкування
5	Вербальне спілкування.
6	Невербальне спілкування.
7	Ділове спілкування.
8	Конфлікти і шляхи їх вирішення.
9	Труднощі спілкування.
10	Особистість як продукт і суб'єкт суспільних відносин.

5.2 Перелік індивідуальних завдань

Головною ціллю індивідуальних завдань є контроль самостійної роботи студентів. Цей контроль здійснюється завдяки написанню студентами доповідей, рефератів, презентацій тощо. Підготовка презентації – вид самостійної роботи, що виконується студентом поза аудиторними годинами. Студент вільно обирає тематику з числа тем, які пропонуються планами семінарських занять, або узгоджує з викладачем ініціативну тематику. Наступним кроком студент здійснює бібліографічний пошук, використовуючи бібліотечні фонди або Інтернет-ресурси. Також складає план презентації або ставить питання, на які треба отримати аргументовану відповідь. Опанувавши джерела за темою, студент розкриває зміст питань та представляє виконану роботу на семінарі. Обсяг презентації – 10-15 слайдів, текст доповіді – 4-5 стандартних сторінок, набраних на комп'ютері. Основний зміст презентації доповідається у вільній формі на семінарському занятті, і студент отримує оцінку від викладача.

Головною метою індивідуальних завдань є самостійне опрацювання студентами додаткового матеріалу, формування власного світогляду щодо політичних процесів і явищ. Завдання студентам видаються упродовж усього триместру. Перелік додається.

Теми рефератів, презентацій.

1. Психологія вольового зусилля.
2. Виховання і розвиток волі в школярів.
3. Основні напрямки і шляхи розвитку волі.
4. Зв'язок здібностей з успішністю виконання діяльності.
5. Природа індивідуальних відмінностей у здібностях людей.
6. Здібності і задатки.
7. Гендерні відмінності в здібностях, їхнє наукове пояснення.
8. Розвиток здібностей у людини.
9. Професія і здібності.
10. Здібності до педагогічної діяльності.
11. Чи можна змінити темперамент?
12. Темперамент і стиль діяльності.
13. Типове й індивідуальне в характері.
14. Прояв характеру і джерела його пізнання.
15. Характер і здібності

V МЕТОДИ НАВЧАННЯ

(«Положення про організацію освітнього процесу в ДДМА», затверджено Вченою радою ДДМА 26.09.2019 р. протокол №2; «Положення про навчальний дистанційний курс і організацію навчального процесу за заочною (заочно-дистанційною) формою в системі Moodle DDMA у ДДМА», затверджено Вченою радою ДДМА 23.06.2017 р. протокол №6).

В процесі вивчення дисципліни використовуються наступні методи та підходи навчання:

- пояснювально-ілюстративні методи - здобувачі одержують знання на лекціях, з навчальної або методичної літератури шляхом конспектування, тезування, анотування, рецензування, під час консультацій з підготовки рефератів та/або доповідей;

- репродуктивний метод – навчання здобувачів організовується за допомогою практичних вправ та робіт, різних форм самоконтролю, що сприяє формуванню знань, навичок і вмінь у здобувачів, основних розумових операцій (аналіз, синтез, узагальнення тощо);

евристичний метод – під керівництвом викладача або на основі евристичних вказівок здобувачі активно намагаються знайти рішення висунутих у навчанні, або сформульованих самостійно, пізнавальних завдань, що дозволяє активізувати мислення, викликати зацікавленість до пізнання на практичних заняттях та контрольних точка комбінація лекційних та практичних занять та консультацій (зокрема особистих консультацій з викладачем та використанням системи Moodle) із розв'язанням ситуаційних завдань, які розвивають аналітичні здібності та навички роботи в колективі;

- метод проблемного викладу та проблемно-орієнтованого навчання, зокрема з проведенням презентацій – розуміння здобувачами поставленої проблеми та формулювання пізнавальних завдань на основі різних джерел та засобів, уміння проаналізувати поставлене завдання, порівняти різні точки зору та підходи, розуміння логіки та думок викладача, усвідомлення та запам'ятовування;

- метод самостійної роботи здобувачів та самостійного навчання – розв'язання практичних завдань та опрацювання теоретичного матеріалу, що виноситься на самостійне вивчення. Самостійна робота з вивченням оприлюднених навчальних матеріалів, зокрема в системі Moodle.

- активні методи навчання (дискусійні методи) – в будь-яких формах навчання, включаючи лекційні заняття, використовуються елементи дискусії, а саме: обговорення, суперечки, зіткнення позицій, бізнес-симуляції ділові ігри, кейси, тренінги, пояснення, бесіди, дискусії, діалог.

–

VI КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Контроль знань здобувачів здійснюється за рейтинговою накопичувальною (100-бальною) системою, яка передбачає складання обов'язкових контрольних точок.

З дисципліни «Загальна теорія політики», яка завершується іспитом, поточна успішність оцінюється, виходячи зі 100 балів

Контрольні заходи включають:

поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних і оцінюється сумою набраних балів;

модульний контроль, що проводиться у формі підсумкової контрольної роботи за відповідний змістовий модуль і має на меті оцінку результатів навчання здобувача після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля;

підсумковий/семестровий контроль, що проводиться у формі семестрового заліку, відповідно до графіку навчального процесу.

Оцінювання знань здобувача під час занять та виконання індивідуальних завдань проводиться за такими критеріями:

- розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються; ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни;
- ознайомлення з рекомендованою літературою; вміння поєднувати теорію з практикою при розгляді історичних і політичних ситуацій, вміння складати порівняльні характеристики різних філософських традицій у відповідності з історичними умовами їх формування, виконання індивідуальних завдань та завдань, винесених на розгляд в аудиторії;
- логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії;
- здатність проводити критичну та незалежну оцінку певних проблемних питань;
- вміння здійснювати узагальнення інформації, обґрунтовувати власну точку зору та робити висновки, грамотність подачі матеріалу та оформлення роботи;
- вміння складати порівняльні характеристики різних філософських традицій у відповідності з історичними умовами їх формування, здійснювати філософський аналіз джерел;
- вміння критично осмислювати основні ідеї як вітчизняної так і зарубіжної філософії.

Загальними критеріями, за якими здійснюється оцінювання позааудиторної самостійної роботи здобувачів є: глибина і міцність знань, рівень мислення, вміння систематизувати знання за окремими темами, вміння робити обґрунтовані висновки, володіння категорійним апаратом, вміння знаходити необхідну інформацію, здійснювати її систематизацію та обробку, самореалізація на практичних заняттях.

Переведення набраних здобувачем балів за 100-бальною шкалою в оцінки за національною (5-бальною) шкалою та шкалою ECTS здійснюється в відповідності до таблиці:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі	Оцінка	Оцінка за національною шкалою	
види навчальної діяльності	ECTS	для екзамену, курсового проекту (роботи)	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
81 – 89	B	добре	
75 – 80	C		
65 – 74	D	задовільно	
55–64	E		
30–54	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	незараховано з можливістю повторного складання

0 – 29	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	незараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
--------	---	--	--

VII ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ

№	Назва і короткий зміст контрольного заходу	Характеристика змісту засобів оцінювання
	Контроль поточної роботи на семінарських заняттях	- фронтальне опитування за термінологічним матеріалом та за питаннями до семінарського заняття; - оцінювання активності участі у дискусіях
	Індивідуальні завдання	- письмовий звіт або реферат, або презентація про виконання індивідуального завдання; - оцінювання самостійності та якості виконання завдання в ході звіту-захисту та співбесіди
	Модульна контрольна робота	питання до контрольної роботи
	Підсумковий контроль	питання до екзамену

VIII СЕМЕСТРОВИЙ ГРАФІК

Склад і графік складання контрольних точок дисципліни «Загальна теорія політики», форми і терміни контролю для денної форми навчання

№	Назва і стислий зміст контрольного заходу	Рейтингова оцінка		Тиждень
		min	max	
1	Аудиторна робота здобувача оцінюється на основі його відповідей на заняттях, активності у роботі протягом семестру. Поточний контроль – усне опитування в ході лекцій та на семінарських заняттях, оцінювання правильності вирішення тестових, завдань на семінарських заняттях та при виконанні самостійної роботи. Здобувач здатний продемонструвати критичне осмислення лекційного та позалекційного матеріалу, брати кваліфіковану участь у дискусії з наведенням аргументації.	25	40	1-14
2	Індивідуальне завдання Підготовка презентації за обраною темою і виступ з доповіддю на семінарських заняттях, статті, роботи на	5	10	1-14

	конкурс, написання реферату, виступ з доповіддю на конференції			
3	Семінарська контрольна робота № 1 в формі тестування включає питання, що були розглянуті за темами першого модуля дисципліни.	2.5	5	8
4	Семінарська контрольна робота №2 в формі тестування включає питання, що були розглянуті за темами другого модуля дисципліни.	2.5	5	14
5	Модульна контрольна робота №1 (Здобувач продемонстрував достатній рівень знань з тем першого модулю, що відповідають програмним результатам навчання з дисципліни).	10	20	8
6	Модульна контрольна робота №2 (Здобувач продемонстрував достатній рівень знань з тем другого модулю, що відповідають програмним результатам навчання з дисципліни).	10	20	14
Оцінка поточної успішності за 100-бальною шкалою (коефіцієнт вагомості=0,5)		55	100	
Підсумковий контроль (коефіцієнт вагомості=0,5) Письмовий іспит		55	100	15
Загальний рейтинг = 0,5*оцінка поточної успішності+0,5*оцінка підсумкового контролю				

ІХ РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

9.1 Основна література:

1. Кононець М.О. Психологія професійної моральності підприємців: теорія та сучасна практика: [монографія] / М.О. Кононець. – К.: Омега-Л, 2020. – 166 с.
2. Ложкін Г. В. Психологія конфлікту: теорія і сучасна практика: Навчальний посібник /Ложкін Г. В., Пов'якель Н. І.// – К.: Професіонал, 2020. – 416 с.
3. Психологічні особливості лідерської обдарованості: концепції, діагностика, тренінги : монографія / А.В. Мітлош, В.О. Моляко, В.С. Бажанюк, В.В. Камишин // – Київ: [Інститут обдарованої дитини], 2021. – 290 с.
4. Технології роботи організаційних психологів: Навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. та слухачів ін-тів післядиплом. освіти / За наук. ред. Л. М. Карамушки. – К.: Фірма «ІНКОС», 2018. – 366 с.
5. Євтіхов О.В. Тренінг лідерства: Монографія. -К, 2018. -256 с.
6. Садохіна К.С. Психолого-педагогічні умови формування лідерських якостей підлітків / К.С. Садохіна // Збірник наукових праць КІНУ імені Івана Огієнка. - 2018. - Випуск 9. - С.439 - 448.
7. Ягоднікова В.В. Виховання лідерів [Текст] / В.В. Ягоднікова // Виховна робота в школі. - 2019. - № 10, жовтень. - С. 2-36.
8. Теорія і практика формування лідера: навчальний посібник / О.Г. Романовський, Т.В. Гура, А.Є. Книш, В.В. Бондаренко – Харків, 2020 р. – 100 ст.
9. Мистецтво управлінської діяльності і лідерство / В. Нагаєв // Персонал. – 2020. – № 7. – с. 65-70.
10. Лідерські якості в професійній діяльності / Романовський О. Г., Резнік С. М., Гура Т.В., Панфілов Ю.І, Голоवेशко Б.Р., Бондаренко В.В., за заг. ред. О.Г. Романовського. – Харків: НТУ«ХП», 2017
11. Jing Jiang, Chuansheng Chen, Bohan Dai, Guang Shi, Guosheng Ding, Li Liu, and Chunming Lu Leader emergence through interpersonal neural synchronization / Jiang Jing, Chen Chuansheng, Dai Bohan, Shi Guang, Ding Guosheng, Liu Li, and Lu Chunming // PNAS – Princeton: Princeton University, 2020. – Vol. 112, no. 14, P. 4274-4279.

9.2 Допоміжна література:

1. Андрушкін Б. М. Основи менеджменту / Б. М. Андрушкін, О. Є. Кузьмін – Львів : Світ, 2021.
2. Дудкевич Т.В. Конфліктологія з основами психології управління /Дудкевич Т. В. - К. : Центр навчальної літератури, 2018.

3. М'ясоїд П.А. Загальна психологія: Навч. Посібник.- 3-є вид., випр.-К.: Вища школа., 2020.-487 с.
4. Киричук О.В., Роменець В.А. Основи психології: Підручник. Вид. 5-є., 2019. – 632 с.